

BEZVÍZOVÝ STYK TŘETÍCH ZEMÍ S EU

Na březnovém summitu Evropské unie s Tureckem byla uzavřena dohoda, která ustanovila rámec vzájemné spolupráce obou subjektů při zvládání uprchlické krize, jež Evropa čelí od roku 2015. Jedním z podmínek dohody bylo zrušení vízové povinnosti pro Turky přijíždějící do zemí schengenského prostoru, ke kterému by mělo dojít od června 2016. Současný stav jednání s Tureckem i politiku EU v této oblasti přináší tento čtrnáctideník.

LIBERALIZACE VÍZOVÉ POVINNOSTI TURECKA

Evropská komise bude na začátku května hodnotit, zdali Turecko splnilo všechny podmínky, které jsou pro uvolnění vízové povinnosti nutné. Celkem musí země splnit 72 podmínek, aby k tomuto kroku bylo možné přistoupit, přičemž Turecko podle oficiálních zdrojů z EU splnilo k 21. dubnu „úplně“ nebo „takřka zcela“ pouze 35 z nich.¹

Pokud Evropská komise vyhodnotí podmínky jako dostatečně splněné, požádá Evropský parlament a členské státy, aby liberalizaci do června schválily.

V roce 2015 požádalo o udělení víza v zemích Schengenu 900 789 Turků, přičemž bylo vyhověno většině (862 184) z nich.²

PODMÍNKY PRO UDĚLENÍ VÍZOVÉ LIBERALIZACE TURECKU

Podmínky, jež mělo Turecko splnit, rozdělila Evropská komise do čtyř oblastí:

- ochrana dokumentů
- řízení migrace a správa hranic
- veřejný pořádek a bezpečnost
- základní práva

Patří mezi ně technické požadavky týkající se hranic a jejich ochrany:

Př.: vydávání dokumentů dle standardů EU, sdílení informací o ztracených dokumentech s Interpolem, zajištění bezpečnosti procedury vydávání průkazů totožnosti, zřízení letištních průjezdních víz, zajištění řádné ochrany hranic kvalitně vycvičenými pracovníky a jejich spolupráci na všech stanovištích, atd.

Uvolnění bylo však podmíněno i naplněním standardů týkající se správy a vykonávání práva v zemi:

Pr.: podpis a ratifikace Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi a přijetí kroky, jež zajistí její implementaci; vytvoření pracovní vztah s EUROJUSTem; zajistit, že volný pohyb občanů Turecka nebude omezován na základně jejich pohlaví, rasy a etnického či sociálního původu, apod.

Kromě plnění výše zmíněných podmínek bude Evropská komise brát v úvahu i další faktory

- počet zamítnutých žadatelů o udělení víza z Turecka
- počet tureckých občanů, kteří budou zadrženi při nelegálním pobytu v některém z členských států
- celkový počet žadatelů o azyl s tureckým občanstvím
- počet osob, které přicestovaly z Turecka a byly zachyceny s nelegálními cestovními doklady a další

Součástí podmínek je i plnění části dohody mezi EU a Tureckem týkající se readmise ilegálních imigrantů.

¹ BACZYNSKA, Gabriela. *Tureky meets under half of EU visa waiver terms: EU official*. [online]. Reuters. 21. dubna 2016.

<http://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-eu-turkey-idUSKCN0X11C2>; Podle diplomatických zdrojů chybělo Turecku den před jednáním komise splnění necelých deseti podmínek. Migrant crisis: EU „to back“ visa-free travel for Turkey. [online]. BBC. 3. května 2016. Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-europe-36188558>.

² Visa Statistics for consulates, 2015. [online]. European Commission. Dostupné na: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/index_en.htm.

Pokud bude vízová liberalizace s Tureckem schválena, turečtí občané budou moci bez víza pobývat na území Schengenu maximálně 90 dní.

Některé členské státy stále zůstávají skeptické, a proto Francie a Německo představily návrh nouzových mechanismů, které by se v případě problémů zavedly. Návrh prozatím na celoevropské úrovni projednáván nebyl.

Své znepokojení projeví i někteří europoslanci, kteří výslovně deklarovali, že budou důkladně zkoumat splnění jednotlivých podmínek. Přestože uznávají důležitost Turecka, nehodlají ustupovat kupříkladu „v otázce lidských práv, pluralitě médií či respektování menšin.“ (Gianni Pittella, předseda frakce socialistů a demokratů)

ZEMĚ, KTERÉ SE SCHENGENEM NEMAJÍ VÍZOVOU POVINNOSTI

Zatímco s Tureckem se o uvolnění teprve jedná, podobná jednání byla v několika případech už dokončena.

Podle informací ministerstva zahraničí ČR má možnost vstupu do schengenského prostoru bez vízové povinnosti 53 zemí. Občané těchto zemí mají umožněný pobyt bez víza po dobu 90 dnů.³

ALBÁNIE*	JIŽNÍ KOREA	SAN MARINO
ANDORRA	KANADA	SEYCHELY
ANTIGUA BARBUDA A	KOLUMBIE	SINGAPUR
ARGENTINA	KOSTARIKA	SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY
AUSTRÁLIE	MAKEDONIE*	SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ
BAHAMY	MALAJSIE	SRBSKO*
BARBADOS	MAURICIUS	SVATÁ LUCIE
BOSNA HERCEGOVIN A*	MEXIKO	SVATÝ KRYŠTOF A NEVIS
BRAZÍLIE	MOLDAVSKO *	SVATÝ VINCENC A GRENADINY

³ * Občané Albánie, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Makedonie, Moldavska a Srbska nepotřebují vízum pouze, jsou-li držiteli biometrických cestovních dokladů.

** Bezvízový režim se netýká držitelů tchaj-wanských cestovních dokladů, které neobsahují číslo průkazu totožnosti.

BRUNEJ	MONAKO	TCHAJ-WAN**
DOMINIKA	NIKARAGUA	TONGA
GRENADA	NOVÝ ZÉLAND	TRINIDAD TOBAGO A
GUATEMALA	PALAU	URUGUAY
HONDURAS	PANAMA	VANUATU
CHILE	PARAGUAY	VATIKÁN
ČERNÁ HORA*	PERU	VENEZUELA
IZRAEL	SALVADOR	VÝCHODNÍ TIMOR
JAPONSKO	SAMOA	

Kromě těchto států mají dle Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 povolen bezvízový styk i:

- státní příslušníci zemí mimo EU, kteří mají povolení pro malý pohraniční styk;
- žáci školy ze země mimo EU, kteří jsou rezidenty členského státu a cestují se školou v souvislosti se školním zájezdem;
- osoby s přiznaným postavením uprchlíka a osoby bez státní příslušnosti, které mají cestovní doklad z členského státu, v němž mají pobyt.

ZÁVĚR

Uspíšená vízová liberalizace pro Turecko vzešla z politické dohody, jež má přispět k řešení uprchlické krize. Samotný bezvízový styk EU (Schengenu) s třetími zeměmi není vyloženě exkluzivní záležitostí, přesto členské státy sledují vývoj jednání spíše s rezervou. Jestli se ho nakonec jednotlivé státy i Evropský parlament rozhodnout schválit ve vztahu k Turecku, se dozvíme již v nejbližších týdnech.

ZDROJE:

Komise má navrhnout zrušení víz pro turecké občany. V EU však stále panují obavy. <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/komise-ma-navrhnout-zruseni-viz-pro-turecke-obcany-v-eu-vsak-stale-panuji-obavy-013286>

Seznam států, jejichž občané nepodléhají vízové povinnosti. http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/s_eznam_statu_jejichz_obcane_nepodlehaji/index.html

Vízové povinnosti jiných státních příslušníků než EU <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=URISERV:i10031>

Roadmap Towards a Visa-free Regime With Turkey. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/docs/20131216-roadmap_towards_the_visa-free_regime_with_turkey_en.pdf

